

שמואל הספרי

קידוש

המחזה בגרסתו הנוכחית הוצג לראשונה ב-26.7.85
 בתיאטרון הקאמרי, באולם צוותא
 בבימויו של שמואל הספרי.
 התפאורה והתלבושות עוצבו בידי יוסי בן ארי,
 התאורה – בידי אבי צברי.
 ההצגה לוהקה כדלקמן:

אריה שילוני – יוסי גרבר
 פנינה שילוני- עדנה פלידל
 יוסי שילוני – דב נבון

מחזה בחמש תמונות ושתי תמונות ביניים

הדמויות

אריה שילוני- עסקן בהסתדרות בן 50, ממושקף, חובש כיפה.

פנינה שילוני - אשתו, עקרת בית בת 45, ממושקפת.

יוסי שילוני- בנם בן ה-13, ממושקף, חובש כיפה.

הזמן

מאמצע שנות השישים אל ימינו.

המקום

בית של המעמד הבינוני באחת מערי גוש דן.
 במרכז- פינת האוכל ובה שולחן ושלושה כסאות. מימין חדר השינה ובו מיטה זוגית. משמאל
 לחדר האוכל סלון ובו ספה, כורסה ושולחן סלוני, על הספה אקורדיון. ברקע קיר ובמרכזו יציאה
 לחדרי השירותים ולמטבח ולאורכו שמאלה, פרוזדור המוביל אל דלת הכניסה שאינה נראית.

תמונה א'

חושך.

יוסי:

"...אך את זה תאכלו מכל אשר במים" (צליל סטירה) איי... למה?
 (האור עולה, מתגלים אריה ויוסי יושבים בפנית האוכל. אריה לבוש חולצה לבנה פתוחה, חובש
 כיפה שחורה. יוסי לבוש מכנסיים קצרים וחולצת טריקו, חובש כיפת בית ספר. שניהם
 ממושקפים. על השולחן לפנייהם ספרים. יוסי אוחז בלחיו הכואבת וקורא בטעמי המקרא)
 "אך את זה לא תאכלו ממעלי הגירה וממפריסי הפרס, את הגמל..."

אריה:

(בהטעמה) ה-ג-מ---ל

יוסי:

"...את הגמל---ל כי מעלה גירה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם". (מביט באריה
 בגאווה, מצפה לאישור)

אריה:

בסדר, הלאה...

יוסי:

"...ואת הארנבת כי מעלת גירה הוא..."

אריה:

(מתקן) היא.

יוסי:

כתוב "הוא".

אריה:

היא.

יוסי:

(מסתכל בחומש של אריה, אחר כך בשלו) היא? "...היא ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם.
 ואת החזיר, כי מפריס פרסה הוא ושוסע שסע פרסה, והוא גירה לא יגר, טמא הוא לכם..."

אריה:

(מתלהב) או! אתה מבין את זה?! שוסע שסע, וגירה לא יגר- טמא!!!

יוסי:

מה?

אריה:

תמשיך, תמשיך...

יוסי:

"...מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תיגעו, טמאים הם לכם..."

אריה:

עכשיו אתה מבין?

יוסי:

(חושש) מה להבין?

אריה:

שכמו לחזיר, שיש לו שני צדדים לרובה, טוב ורע.

יוסי:

אה, למטבע .

אריה:

איזה מטבע?

יוסי:

(נבוך) אני יודע...

אריה:

(קצר רוח) אימא סיפרה לך על הרובה שהיה לנו?

יוסי:

כן.

אריה:

ביער, פעם כשהסתרנו, מצאנו רובה. אתה מתאר לך מה זה? יהודים רעבים, חלשים, עם רובה פתאום?

יוסי:

נו...

אריה:

אז זה טוב, נכון? אימא שלך שמחה, כולם שמחו. אבל כשהגיע התור שלי לשמור – איבדתי אותו...

יוסי:

נו...

אריה:

זרקתי לביצה...

יוסי:

מה!

אריה:

(מאיים) אתה מתחיל...?

יוסי:

כן! כל הפרשה... למה רק אני? רק אני! ספרתי. זה שישה פרקים. ארוכים.

אריה:

אתה ממחר לאיזה מקום?

יוסי:

אבל בשביל מה? הנה ההפטרה. פרק אחד. כמו כולם... נו...

אריה:

כי אתה לא כמו כולם

יוסי:

למה לא?!

אריה:

תמשיך לקרוא.

יוסי:

(בקול בוכים) "...ואת אלה תשקצו מן העוף, לא יאכלו, שקץ הם, את הנשר ואת הפרס ואת העזנייה..." לא יכול... אני לא יכול...

אריה:

תמשיך. (יוסי סוגר את החומש בדפיקה. אריה פותח) אתה ידעת לפני חודש, שאתה הולך לקרוא בבר-מצווה שלך את כל הפרשה -

יוסי:

אבל זה המון, אבא.

אריה:

(מכה בשולחן) אני לא רוצה לשמוע שום ויכוחים. אני מבטל שיעורים פרטיים כדי לשבת כאן אתך, אז שלא תהיה לי פה שחקן כדורגל! (קם. ברכות) מה אני מבקש ממך, שתכיר תורה? תאמין לי, שבזכות שידעתי לא רק תורה, אלא גם ברית חדשה, אני יושב אתך פה היום. תסתכל עליי. לא כמו שאני היום, אלא עם שער ארוך, פרוע, זקן, בגדים קרועים- מה אתה צוחק, כסיל? - בשלג, ביער, מת מרעב ודופק בדלת של איכר גוי שיסתיר אותי, והגוי אומר "לא". מה אתה היית עושה?

יוסי:

לא יודע.

אריה:

אני ציטטתי לו הברית החדשה, לוקאס פרק ג', כשישו אומר שבעתיד, בקץ הימים, אבוא אליכם יחף וקרוע, עייף ורעב ואדפוק בדלת ואבקש מקלט, ואתם לא תכירו אותי ותגרשוני וכך תעכבו את מלכות השמים, (אריה פורש ידיים כמו הצלוב) והגוי מסתכל עליו ורואה את ישו ומסתיר אותי כמה חודשים. עכשיו אתה מבין בשביל צריך לימודים, יוסי?

יוסי:

(מציץ לכיוון הדלת) מתי אימא באה?

אריה:

היא לא תציל אותך.

יוסי:

היא תרצה לנוח...

אריה:

כלומניק קטן.

יוסי:

אני לא כלומניק!

אריה:

כן, כן, אתה כלומניק. אתה תעמוד בעוד חודשיים על הבמה בבית הכנסת, ואנשים יסתמו את האוזניים, כשישמעו את השגיאות שלך, כאילו באת מבית של קצבים. לא תדע איפה לקבור את עצמך מרב בושה, תאמין לי (קול מפתח במנעול דלת הכניסה) הנה אמא שלך באה, ניצלת, אפס קטן. (יוצא לסלון ושואל את פנינה) נו...?

פנינה:

(מגיעה לפינת האוכל, אוחזת סל, תיק ותיק מסמכים. מזיעה. ליוסי) למה אתה לא מנגן?! (יוסי המום) נשארה לך עוד שעה לנגן היום, לך לנגן, יוסי, לך לנגן! (יוסי עובר לסלון) ותוריד את המשקפיים, אתה מקלקל את העיניים. (יוסי לוקח את האקורדיון, מתיישב על הספה, פותח עיתון ומתחיל לקרוא)

אריה:

אלוהים יודע בשביל מה את מכריחה אותו.

פנינה:

שלא יצא כמו אתה יודע מי...

אריה:

בסדר, בסדר. מה סידרת?

פנינה:

(מתעללת בו) מה? זה אכפת לך?

אריה:

תעברי על כל זה, מה סידרת?

פנינה:

לא יכולתם לשבת בסלון?

אריה:

אני צריך לרדת על הברכיים, להתחנן? מה אני צריך לעשות?

פנינה:

אפשר לחשוב שאכפת לך, אם נרקב פה בין הספרים שלך, או אם אני אקנה לי שמלה פעם. מה הוא צריך לעשות...? (יוצאת למטבח כשבידה סל הירקות) את הפיצויים בשביל ההשכלה המפוקפקת שלך אני מסדרת מהגרמנים.

אריה:

מה את רוצה לכל הרוחות? הרי כל רגע פנוי אני מתרוצץ אתך. מה את רוצה, שאני אפסיק לעבוד, שלא אלך לישיבות, שלא אשב עם יוסי על הבר-מצווה שלנו, מה, תגידי! רגע, לא אני הבאתי את כל העדויות בקשר למשפחה שלך?

פנינה:

(חוזרת לפינת האוכל בידה כוס מים. מתיישבת לשולחן)(ליוסי) אני לא שומעת אותך.

יוסי:

אני הופך דף.(מזיז מהר את העיתון. משחיל את ידיו ברצועות האקורדיון ופותח חוברת תווים.)

פנינה:

הוא עוד לא פתח את החוברת תווים.

אריה:

מצאת אותו?

פנינה:

אם מצאתי אותו? כן, מצאתי אותו. במושב בדרום.

אריה:

והוא יעיד?

פנינה:

איך אתה חושב?

אריה:

אני לא יודע.

פנינה:

מתי הוא למד אתך?

אריה:

מחדש... בבית המדרש הגבוה למורים. הוא לא זוכר?

פנינה: צריך לעזור לו להיזכר...

אריה: נו.

פנינה: אל תעשה לי נו.

אריה: תמהרי, אני צריך לצאת.

פנינה: צא. (אריה מתחיל לצאת) אותך הוא לא בדיוק זוכר. אבל בשביל לסדר את הגרמנים הוא מוכן להעיד, שהיית מנהל האוניברסיטה, אם זה מה שיביא מהם יותר.

אריה: אז מה הבעיה?

פנינה: הוא מוכן לתת עדות בכתב, בנוכחות נוטריון.

אריה: אז מה הבעיה?

פנינה: לו, אין בעיה. המטוס שלו ממריא במוצאי שבת לחוץ לארץ. יורד.

אריה: שיישרף. אז שיתן לפני זה.

פנינה: רק במוצאי שבת.

אריה: נכון, נו...

פנינה: יש אוטובוס בחמש. היחיד. (יוסי מנגן בסופי משפטים כדי לא להפסיד מילה)

אריה: ניסע במוצאי שבת עם הנוטריון ונחתים אותו. (יוסי מנגן)

פנינה: האוטובוס יוצא בחמש. (יוסי מנגן)

אריה:

(לא מאמין למשמע אוזניו) מה אמרת?

פנינה:

אמרתי, האוטובוס היחיד יוצא לשם בחמש.

אריה:

(בחרדה) אבל השבת יוצאת בשש...

פנינה:

אז לא. (קמה, סוגרת את תיק הניירות) קח, תעשה עם זה מה שאתה רוצה. (יוסי רץ לחדר האוכל עם האקורדיון) מה אתה עושה כאן?

יוסי:

אני גם בא אתכם. אתם נוסעים במוצאי שבת.

אריה:

אף אחד לא נוסע.

פנינה:

(מביטה באריה בהתגרות ואז ליוסי) במוצאי שבת תשאל אותי. (יוצאת לחדר השינה. יוסי עושה דרכו לסלון תוך כדי נגינה דיסהרמונית ומעצבנת. אריה מתהלך בפינת האוכל מדלת הכניסה אל דלת חדר השינה ונגינתו של יוסי מורטת לו את העצבים)

אריה:

(מתפרץ) הוא מוציא אותי מדעתי עם המוסיקה הזאת. יוסי, תפסיק לנגן. תפסיק לנגן, יוסי!!! (יוסי דומם) תחזור על הפרשה. בשקט. (יוצא לחדר השינה. פנינה יושבת על המיטה) איך אני יכול לנסוע לפני צאת שבת?

פנינה:

זה שילומים שלך. לא תיסע – לא יהיה. (נשכבת במיטה)

אריה:

זה לא רק שלי. שנינו נחיה מזה, לא?

פנינה:

אני לא יודעת מה להגיד לך, הרמטיזם הורג אותי. אם אני לא מקבלת חמי טבריה מהגרמנים...

אריה:

לעשות לך מסאז'?

פנינה:

אם אתה רוצה... (אריה עולה על המיטה ומעסה את גבה)

יוסי:

(בפינת האוכל, חומש פתוח לפניו, קורא עיתון. פנינה נאנחת. לשמע השקט מתחיל לקרוא)
 "...כל מפרסת פרסה ושוסעת שסע פרסות מעלת גירה בבהמה אותה תאכלו" אך את זה לא
 תאכלו... אותה תאכלו... אך את זה לא תאכלו... אתה תאכלו... כן תאכלו... לא תאכלו.
 (מתרגז, סוגר את החומש)

פנינה:

שיהיה לך ברור, אם אתה לא נוסע במוצאי שבת, תשכח מהבר-מצווה שלו. אני לא אמשכן
 את הסכו"ם כסף שלי פעם שנייה בשביל להאכיל את הפרעסערים שלך מההסתדרות...

אריה:

את צודקת, יותר טוב להשתמש בסכו"ם כסף רק בליל הסדר, כשבאות האחיות שלך עם
 המטומטמים הקטנים שלהם בלי לדעת מה עושים באיזה מזלג ובאיזה סכין. (לוחץ לה בגב,
 פנינה צועקת) סליחה, שכחתי שאין עם מי לדבר.

יוסי:

(מופיע בפתח) אני רעב. (שניהם פונים אליו) אני רעב! מקרקר לי בבטן.

פנינה:

יש מרק במקרר.

יוסי:

לא רוצה מרק מהמקרר. אני רוצה ארוחת ערב.

פנינה:

אחר-כך.

יוסי:

עכשיו!

פנינה:

תעשה לך. היום באופן יוצא מן הכלל תעשה לך. (לאריה) לא יזיק לך להיות קצת עצמאי.

יוסי:

עצמאי... תעשה לך... ממה? ממה?!

פנינה:

הבאתי ירקות. תמלא לך פלפל בגבינה ותאכל.

יוסי:

יופי, פלפל עם גבינה... לא רוצה! (בא ונעמד ליד צד המיטה שלה)

פנינה:

יוסי, אני עייפה, אני אעשה לך אחר-כך.

יוסי:

אני רעב עכשיו!

פנינה:

אני עייפה עכשיו!

אריה:

(מרים את הראש) אמא עייפה עכשיו!

יוסי:

(פונה מהם בייאוש) יופי, אז מה אני אוכל? פלפל? פלפל...!? איכס...

פנינה:

עס דרעק... * (תאכל חרא)

יוסי:

(נדהם) עס דרעקט? עס דרעקט...!? (לאריה) אומרת לי עס דרעקט? על אוכל? על ארוחת ערב!? ארוחת ערב? לבקש אוכל...!?

פנינה:

לא יזיק לך אם תסבול קצת...

יוסי:

את תסבלי! (רץ אליה ומושך ברגלה) על הרצפה... מתחננת... הרגו את אבא שלך... את על הרצפה, כן! (לאריה) עס דרעקט אומרת לי...

פנינה:

(היא ואריה מתפוצצים מצחוק) דרעק... לא דרעקט... דרעקט...!!!

יוסי:

(פגוע, בחרון אף) מתחננת אליהם... הם דורכים עלייך כמו תולעת, בשביל כסף, כסף, כסף! (מנגן בזעם באקורדיון)

פנינה:

מה אתה רוצה, כליזמר?

יוסי:

למה שייסע בשבת, נכון? עוד כסף... עוד כסף... לשכנע את ההוא שישקר. שמעתי... שמעתי... לפני שהוא טס, אל תגידי!

פנינה:

עוד צדיק. (לאריה) תיקח את הקסוקר ממני.

יוסי:

(נעלב ומלשין) היא מדברת עליך, אתה לא יודע, כשאתה בעבודה. את מדברת עליו, נכון? נכון? כשאתה עובד בשבילה. מקללת אותו. את מקללת אותו. אני לא יודע? אם היית יודע...

אריה:

(עומד על ברכיו על המיטה. אורב ליוסי לסטור לו) יוסי, צא מיד מהחדר.

יוסי:

יופי, הנה.

אריה:

צא מיד! (יוסי יוצא לפינת האוכל, מחייך בדרך)

פנינה:

שונא גידלתי לי, ואתה אשם. תרד עם הרגליים מהמיטה!

אריה:

(מהוסי) אני צריך ללכת. אני לא יודע מה להגיד לך עכשיו. אני אחשוב. אני אגיד לך בלילה. חסר לי, שמישהו יראה אותי בדרך. הספיק לי כשהיה נדמה למישהו, שאני משקה את הגינה בשבת, את זוכרת? שלושה חודשים לא נתנו לי להתקרב לתיבה בבית הכנסת, להיות שליח ציבור.

פנינה:

אכפת לי הרבה...

אריה:

אני יודע מה אכפת לך. שלום. (לא עונה) פנינה, שלום. אל תדאגי, זה יסתדר. יהיה בסדר. שלום. (יוצא לפינת האוכל. יוסי יושב וראשו מורכן)

פנינה:

שלום.

אריה:

מה אתה רוצה לאכול, אני אכין לך.

יוסי:

שום דבר.

אריה:

(סבלני) אמא עובדת קשה בשביל להשיג את הפיצויים. בשביל כולנו. בשביל הבר-מצווה שלך, בין היתר.

יוסי:

אני לא צריך את זה.

אריה:

גם בית יפה ומסודר אתה לא צריך? (מתיישב לידו) ומה אכפת לך אם יהיה לנו אוטו? זה שלנו. לא מרמים אף אחד. זה לא דבר רע, יוסי. גם דמי הכיס שלך יגדלו. ועוד משהו, אבל שלא תספר לאף אחד. גם לא לאמא. כשזה יגיע סוף סוף אני רוצה לתרום לוח זיכרון משיש לבית הכנסת. (יוסי מביט בו מופתע) או ספר תורה, אולי. לזכר חללי צה"ל. גיבורי צה"ל. והמשפחה שלי, ושל אמא...

יוסי:

מה?

אריה:

אתה רואה שזה לא קל, נכון? אתה רואה, שאמא ואני מתקוטטים לפעמים. זה זמני. כשיש מספיק יש גם שלום בית. יהיה טוב בשביל כולנו, אתה תראה...

יוסי:

(מסית) בשביל המשפחה שלה, בשביל האחים שלה והאחיות שלה. בשבילך- היא רוצה שתסע בשבת.

אריה:

(קם) אין ברירה.

יוסי:

אז בשביל מה אני הולך עם זה? (מוריד את הכיפה) בשביל מה? בשביל מה העברתם אותי לבית ספר דתי, בשביל מה?

אריה:

למה אתה בוכה?

יוסי:

(בבכי היסטרי) כי אני סובל. כי קיבלתי מכות אתמול כשחזרתי מבית ספר. כי חטפו לי את הכיפה מהראש. כי הרביצו לי. כי דרכו לי על הכיפה בנעליים. (מדגים)

אריה:

די, למה לא סיפרת?

יוסי:

היית מרביץ להם? כי אמא לא הייתה... מה היית מרביץ להם שאתה הולך לנסוע בשבת בשביל כסף מהנאצים?

אריה:

אני צריך ללכת.

יוסי:

כן...

אריה:

נדבר פעם אחרת. אל תבכה יוסי, זה לא כל-כך פשוט כמו שאתה חושב. להתראות. ותעשה לך משהו לאכול, אני כבר מאחר. (יוצא. יוסי מוודא שאריה יצא. מביט לכיוון חדר השינה לראות אם אמו באה ואז מתחמק לסלון ומוריד את רצועות האקורדיון. פנינה שהתפשטה בינתיים בחדרה ולבשה חלוק מחכה עד שתשמע טריקת דלת היציאה ואז יוצאת לפינת האוכל)

פנינה:

מה אתה בוכה, אבא שלך מת? הרגו את אמא שלך?

יוסי:

לא הייתי בוכה אם אמא שלי... סליחה, אמא, סליחה. (מנסה לחבק אותה כשהאקורדיון עליו)

פנינה:

די, תגמור את השעה שלך.

יוסי:

תעשי ארוחת ערב

פנינה:

אל תגמור. נמאס לי משניכם. (פונה לצאת מהסלון)

יוסי:

אז תתגרשו. בשביל מה התחתנתם?

פנינה:

הנה, תראה איזה בן גדל לנו. "בנים גידלתי ורוממתי".

יוסי:

מה? לא נאה לך? חכי! (רץ לסלון ומביא דף נייר כתוב)

פנינה:

מה זה? מבחן?

יוסי:

כן, מבחן. 89 בתנ"ך.

פנינה:

89? ומי קיבל את המאה? בשביל מי הם שומרים את המאה? מה זה אין מי שיעזור לך בתנ"ך? אין תנ"ך בבית? למה 89? (חותמת) אין דבר, כשיגיעו הפיצויים ייסתם לכם הפה. שום תירוץ לא יהיה.

יוסי:

(צונח מיואש על הכיסא) איך אפשר לחיות אתך בכלל?

פנינה:

תתפלל שלך תהיה אישה כזאת. רע לך? לא דואגים לך? החולצה שלו מקומטת? אתה חושב שעם הקרחת הזאת והאולקוס הזה, הוא היה מוצא משהו יותר טוב, אז?

יוסי:

(מתריס נגדה) אז למה התחתנת אתו?

פנינה:

זה לא היה סופרמרקט שבחורים מה לקנות. קשה לך להבין מה זה, אה? כשבורחים ביער ומתים מפחד. מה בחורה מכפר צריכה לדעת. כמו תינוק כזה עם ידיים לבנות של מלמד. הייתי בין חזירים, אתה מבין מה זה? הבני דודים שלי, קרובים שהיו אתנו בחבורה אחת, גנבים, מטומטמים. פתאום, זה, יודע את התנ"ך כולו על-פה. עשר אמות באדמה, עם כינים, בלי אוכל – הוא עושה סדר פסח, כל נדרי בעל-פה. אתה מבין מה אני מדברת אליך? ניקיון! פלא שהתנפלו עליו? פלא שגירשו אותו מהם? תמשיך לנגן.

יוסי:

נבלות... (שניהם יושבים לשולחן ומשוחחים באינטימיות)

פנינה:

לא נבלות. היה חשד. אתה יש לך מדינה, צבא, אז אתה אומר "נבלות". הוא היה אינטליגנטי מדי. "האינטליגנט" (קמה לכיוון המטבח) מה אתה רוצה לאכול? אני לא אשאל אותך פעמיים. (עוצרת וטופחת על כתפו) אל תדאג, כמו זבובים הם נכנעו שאמרתי שאם הוא – גם אני הולכת. וגם הוא, התברר להם, שהיה לו אומץ ואמת יותר מלכולם ביחד. (מהמטבח, לא נראית) היום הוא פקיד בהסתדרות. זנב לשועלים...

יוסי:

סגן מנהל מחלקה!

פנינה:

כן, סגן. תמיד סגן. "מספר שתיים". עם הכשרונות שלו...

יוסי:

נו?

פנינה:

מה נו?

יוסי:

היית יפה?

פנינה:

(חוזרת עם צלחת ועליה מלפפון גדול ופלפל ירוק) יפה... משקל 35 קילו עם טונה של לכלוך על הפנים, יפה... כשתמצא לך יפה כמוני תהיה מאושר. עכשיו תפסיק לענות אותי. (מהרהרת) אז עם מי להתחתן? הוא היה מספר סיפורים מאדמו"רים חסידיים שכולם ישבו עם פה פתוח. ילדה בת 17... אני הוצאתי לו כינים ופשפשים מהשערות, ממקומות שאני מתביישת לספר לך איפה.

יוסי:

(בלתי צפוי) אז למה אתם מכריחים אותי ללכת עם כיפה לבית ספר דתי?

פנינה:

(לא מוכנה אבל מתעשתת מיד) מה? שתהיה בן-אדם. ילד דתי לא גונב ולא משקר. שתדע מה זה בית ומה זה משפחה...

יוסי:

(שאלת המחץ) אז למה את רוצה שהוא ייסע בשבת בשביל כסף מהנאצים?!

פנינה:

פיקוח כסף דוחה שבת!

יוסי:

(מתפוצץ מצחוק) פיקוח כסף?! איזה כסף - פיקוח נפש!

פנינה:

די, די... (במבוכה) לפעמים אני חושבת, שלשייגעץ הכי קטן אצלנו בכפר היה יותר שכל בקצה הציפורן של הרגל שלו מלך בכל הראש הזה הממושקף. לך, לך לנגן, שלא תעשה לי בושות בבר-מצווה שלך. אתה מוכן כבר עם הקטע? אני חוסכת מהפה שלי-

יוסי:

(משלים) - בשביל השיעורי נגינה שלי

פנינה:

זה נכון. תאמין לי שמי שידע לנגן... (יחד עם יוסי) יכול היה להינצל. רק טוב יכול להיות לך מזה. נו, תתחיל כבר... (יוסי מנגן נעימה רוסית בחוסר חן בולט) יותר לאט, לא מבינים... (יוסי מנגן, שגיאה גסה בנגינה, צליל סטירה, חושך)

מהדורת חדשות אפריל 67 שעה 17:00

קול ישראל מירושלים. השעה חמש והרי החדשות ועיקרן תחילה:
שישה מטוסי קרב סוריים מדגם מיג 21 הופלו הבוקר בצפון הארץ – הודעת דובר צה"ל.
מוקש נגד רכב התגלה ופורק אתמול בדרך הפטרולים, ליד קיבוץ 'מעין-ברוך'.
משלחת ובראשה שר האוצר, מר פנחס ספיר, הגיעה אתמול לבוקרשט, בירת רומניה לשיחות
בנושאים כלכליים.

סוכנות טא"ס מוסרת מהאנוי, כי ממשלת צפון וויטנאם והווייטקונג דחו הצעת שלום של מזכיר
האו"ם, או טאנט.
מזג האוויר יישאר ללא שינוי.

דובר צה"ל הודיע לפני דקות אחדות, כי בקרבות אוויר בצפון הארץ הפילו טייסי חיל האוויר שישה
מטוסי קרב סוריים מדגם מיג 21. טייסינו שהיו בטיסת סיור שגרתית הבחינו במספר מטוסים
סוריים שחדרו לשטחנו. בקרב שהתפתח הופלו כל מטוסי האויב. שניים מהטייסים נראו צונחים
מעבר לגבול. כל מטוסינו חזרו בשלום לבסיסם.

כתבנו בצפון מוסר, כי בעת שהתחולל הקרב האווירי שהו תושבי האזור מחוץ למקלטים וצפו
במתרחש. עם המטוסים שהופלו הבוקר מגיע מספר המטוסים הסוריים שהופלו בעת האחרונה
ל-13.

אמש, בסביבת השעה שמונה, גילה סיור של צה"ל מוקש נגד רכב בדרך הפטרולים ליד קיבוץ
'מעין ברוך'. המוקש מטיפוס מארק 8 מתוצרת ברית המועצות נמצא בשימוש מצרים וסוריה.
משלחת כלכלית מישראל, ובראשה שר האוצר, מר פנחס ספיר, הגיעה אתמול לבוקרשט לביקור
בן שבעה ימים, במהלך הביקור תנהל המשלחת מישראל שיחות עם דרגים כלכליים בגוש
המזרחי, ויידונו נושאי סחר, תיירות ומפעלים משותפים. בשנה האחרונה הגיע היקף הסחר עם
רומניה לסכום של שמונה מאות אלף לירות.

בבניין האו"ם בניו יורק התקבלה היום באכזבה הודעתה של סוכנות הידיעות 'טא"ס' מהאנוי
בעניין דחייתה של תכנית השלום שהציע מזכיר הארגון, מר או טאנט. ממשלת צפון וויטנאם
והווייטקונג כינו את הצעת הפתרון של או טאנט – "תכנית מגוחכת בשירות האימפריאליזם
המערבי שנועדה להעמיק את פלישת ארצות-הברית להודו-סין". כתבים בווייטקונג צופים, כי
דחיית התכנית תגביר את מעורבותה של ארצות הברית בוויטנאם.
הכנר היהודי המפורסם, מישה אלמן, נפטר היום בביתו שבלונדון. בן 76 היה במותו. הלוויתו
תערך מחר בבית הקברות היהודי של לונדון.

מזג האוויר יישאר ללא שינוי. טמפרטורות המקסימום להיום ולמחר: בירושלים מ-22-20 בתל
אביב מ-25-22 בחיפה מ-23-20 ובבאר שבע מ-27-25.
לסיום החדשות הרי עיקרן:
שישה וכו'.

(מהדורת החדשות נקטעת עם כניסת השחקנים)

תמונת ביניים בין א' לב'

הזמן: שנה אחרי תמונה א'.
 על רקע מהדורת החדשות. האור עולה ומתגלה הבית שלאחרי קבלת כספי הפיצויים מגרמניה.
 ארונות עמוסי ספרים, פמוטי כסף. הבית נראה עשיר יותר, אם כי בעיקרון שום דבר לא השתנה.
 נשמעים קולותיהם של אריה, של פנינה ושל יוסי מכיוון דלת הכניסה.

פנינה:

זה לא ייכנס מפה. אני אומרת שזה לא ייכנס.

אריה:

הכול ייכנס. הכול ייכנס. תסמכי עליי.

פנינה:

תיזהר, תיזהר! אתה הורס את הפורמייקה. (אריה ויוסי נכנסים נושאים שולחן)

אריה:

נו אתה מחזיק? רגע, רגע, צריך להזיז את הכסאות. פנינה!

פנינה:

(מבחוץ) נו, אתם לא מסתדרים.

אריה:

רגע (ליוסי, בשקט) אתה מבין, אפשר לחשוב שלא נשארו עוד כמה לירות לסבלים גם בשביל השולחן הזה.

יוסי:

רגע, את הכסאות. (עוזב את השולחן הנופל ופוגע ברגלו של אריה)

אריה:

אדיוט! (יוסי מזיז שני כיסאות קדימה, פניהם אל הבית וגבם לקהל)

יוסי:

נשים את זה פה... (פנינה נכנסת כשבידה חפץ גדול עטוף בנייר חום)

אריה:

תעזרי לי רגע.

פנינה:

איך?

יוסי:

אני אחזיק (לוקח ממנה את החפץ ומסיר את העטיפה) מה לעשות עם זה?

פנינה:

(מעמידה את השולחן עם אריה) תחזיק בינתיים, תן לי לראות.

יוסי:

איפה לשים את זה?

אריה:

חכה רגע.

יוסי:

איפה לשים את זה? מי זה בכלל? (מסובב את החפץ המתגלה כצילום גדול של יהודי זקן)

פנינה:

(מתיישבת עם אריה על הכסאות פניהם אל הבית) זה הסבא שלך, אדיוט, שלא זכית לראות, תרים רגע... (יוסי מרים)

אריה:

יותר גבוה, יותר גבוה, תעלה על כסא... שם בין המדפים. (יוסי עולה על כיסא, התמונה מורמת) תרים, יותר גבוה.

פנינה:

אה, אני כבר רואה, שהולך להיות לנו ילד גבוה ויפה. יותר ימינה קצת... (יוסי מציית)

אריה:

יותר ימינה קצת.

פנינה:

טיפה'לה שמאלה.

אריה:

כן, טיפה'לה שמאלה.

פנינה:

הנה שם.

אריה:

שם.

פנינה:

שם נתקע אותו. תחזיק שלא תאבד את המקום.

יוסי:

עד מתי?

פנינה:

נו, תראה את זה עכשיו, לא יפה?

אריה:

יפה מאוד, אחרת לגמרי.

פנינה:

ומה, מספיק סבלנו והתרוצצתי בשביל זה, (ליוסי) אתה זז!

יוסי:

כי כואב לי.

אריה:

אז תחליף יד!

פנינה:

ומה אתה אומר על חדר השינה? בוא, נטייל קצת... (קמים ופוסעים אל חדר השינה) מבית
 כזה כבר לא יוצאים. מבית כזה אין מה לצאת החוצה. (אווירה של הרמוניה ושביעות רצון
 שפוכה על הבית. אלמלא יוסי שמנדנד כל הזמן)

יוסי:

(תקוע בפינת האוכל על הכסא) ומה איתי?!

אריה:

(בחדר השינה) מה הוא צועק שם?

פנינה:

השד יודע, מה אתה רוצה יוסי?

יוסי:

(חוכך בדעתו לרגע) אופניים!

אריה:

אופניים? אני אקנה לך אקדח. יותר מהר ויותר זול...

יוסי:

אבל הבטחתם...

פנינה:

אל תתפוס אותי במילה, הבטחתם... אם היית רוצה פסנתר – היית מקבל.

יוסי:

(זועק) מה פסנתר? לא הספיק לך הבושות שהיו לי בבר-מצווה? מצדי את יכולה למכור גם
 את האקורדיון...

פנינה:

למה למכור...? ואם התכוננת חודשיים לפרשה הלא נכונה – מכרתי את החומש?

אריה:

שוב את מתחילה עם זה?

פנינה:

שה, לא מתחילה שום דבר, בואו סדרו את הכסאות. (יוצאת לפינת האוכל, פורשת מפה לבנה על השולחן) הכנתי לנו ארוחה לכבוד ה... יוסי מה אתה מטפס על הקירות, אתה תשבור רגל.

יוסי:

את אמרת לי.

פנינה:

של הכסא, אדייט. (יוצאת למטבח. אריה מתקרב ליוסי היורד מהכסא ובידו התמונה)

אריה:

תראה לי. (מגחך) תמונה יפה...

יוסי:

הכרת אותו?

אריה:

מניין שאכיר אותו?

יוסי:

מה, זה סבא יחזקאל, אבא של אמא... מה אתה צוחק? מה אתה צוחק?! די, אבא.

אריה:

ש... ש... ששש...

יוסי:

מה אתה צוחק, זה סבא, לא?

אריה: (נחנק)

היא קנתה אותו במכירה פומבית... זה בטח סבא של מישהו אבל לא שלך. זה סבא פרוטזה. אבל אל תספר לאף אחד שיש לך סבא פרוטזה, כי היא תתלה אותי על הקיר במקומו.

יוסי:

טוב, (מנסה להרגיע את אריה) מה עם האופניים שהבטחתם לי?

אריה:

אופניים? תבקש מסבא יחזקאל שיקנה לך...
חושך.

תמונה ב' אוקטובר 68

הזמן: כשנה אחרי התמונה הקודמת.
 שבת בבוקר. ברדיו מהדורת "יומן השבוע" של שבת בבוקר, חורף 68, חיים הרצוג מגיש פרשנות על הפצצות חיל האוויר הישראלי בירדן.
 פנינה במיטה מפצחת גרעינים, מוקפת עיתונים. בפנית האוכל על השולחן, בקבוק יין חצי מלא, חלות מכוסות מפית לבנה רקומה וגביע כסף.
 נשמעים קולותיהם של אריה ויוסי החוזרים מבית הכנסת.
 פנינה מקשיבה, מנמיכה את קול הרדיו. הם מתקרבים לדלת. דפיקות. מכבה את הרדיו.

פנינה:

מסביב.

אריה:

היא עוד במיטה...

פנינה:

מסביב!

אריה:

חכה יש לי מפתח. (נכנסים לפינת האוכל) שבת שלום!

יוסי:

שבת שלום.

פנינה:

(מצטרדת) שבת שלום.

יוסי:

(מגיע לחדר השינה) שלא תיחנקי.

אריה:

מסרו לך ד"ש. הגבאית שואלת למה לא רואים אותך?

פנינה:

שתשאל את בעלה, למה הוא גונב מקופות הצדקה, הפרזיט.

יוסי:

אני מקווה שהשארת משהו מהגרעינים.
 (לוקח את השקית, חופן, פותח עיתון. אריה מגיע לחדר השינה)

פנינה:

גם את זה אני חייבת לו...

אריה:

תשאל, תשאל את אימא שלך, מתי יהיה לה זמן לבוא לשמוע אותך קורא בתורה, שיהיה לה קצת נחת.

פנינה:

מה זה, נותנים לו לקרוא בתורה?

יוסי:

כשאני מבקש יפה – בטח שנותנים...

פנינה:

אה, איך שאפשר הכול לקנות בכסף. ממתי נהיית כזה מאכער – נותן ספר תורה, מקבל כבוד... פתאום טיהרו את השרץ. התחלתם כבר לשיר עם כולם?

יוסי:

מה עכשיו?

פנינה:

הרי אתה סיפרת לי, שלא שרתם "לכה דודי" עם כל הקהל, כי אבא שלך לא קיבל חזנות בימים הנוראים. לא אתה סיפרת לי?

יוסי:

ומה זה קשור?

פנינה:

זה קשור, שהרגל של החזיר כשרה זה קשור, כמו שאומרים. ברגל – הוא מפריס פרסה, רק בעיה, שהוא לא מעלה גירה.

יוסי:

לא מבין בחזירים.

אריה:

תסמוך עליה, חזירים זה השטח שלה, מקטנות. (יוצא לחדר האוכל)

פנינה:

ככה אבא שלך – בתור הסתדרותניק הם יורקים עליו, אבל בתור מי שיבזבז את הכסף שלו, של הפיצויים שהשגתי לו, כדי לקנות להם ספסלים חדשים וספר תורה חדש – זה בסדר, הוא חצי רבי. הם כבר ינשקו לו את התחת. יתנו לו גם להחליט באיזה נוסח להתפלל.

אריה:

קידוש, יוסי.

יוסי:

מה רצית שיעשה עם זה? שישמור ליום שחור? להחזיק סתם? אוטו יותר טוב לך?

פנינה:

שישים בכותל! יושבת שם חבורה של גנבים – הקצב שמוכר עופות טרפים ורקובים, המכולתניק שרושם בפנקס חובות, מכניס את המספר תעודת זהות שלו ושל אשתו ומחבר במקום את הסכום שצריך, עוד כמה בטלנים מריחי טבק – וכולם, כולם חברים שלי, מתפללים בספר תורה שהשלימזל שלי קנה להם.

יוסי:

אני לומד בבית ספר "לא תלך רכיל בעמך" אומרים לי "איסור לשון הרע" אומרים לי "לשון נקייה", איך את מדברת על יהודים דתיים?!

פנינה:

דתיים?! אלוהים יודע כמה הם דתיים...

יוסי:

ואת, את יודעת על אלוהים... טוב, מה עם הפנימייה, עם הישיבה התיכונית, אני צריך תשובה מחר.

פנינה:

אז מה אתה רוצה ממני?

יוסי:

עוד פעם, "מה אתה רוצה ממני"?

פנינה:

לך לאבא.

יוסי:

הוא לא אמר לא. מצדו זה בסדר.

פנינה:

מצדי לא.

יוסי:

אז מה את אומרת לי "לך לאבא"?

פנינה:

אני רוצה אותך כאן.

יוסי:

אבל אני לא יכול ללכת לתיכון רגיל. כל המטומטמים הולכים לתיכון הזה, והבנות. אני רוצה ללכת לישיבה תיכונית, אימא, לפנימייה. נו, שאני אהיה עצמאי, מה אכפת לך...

פנינה:

מי יקבל אותך לשם?

יוסי:

אל תצחיקי אותי, אותי לא יקבלו?! את יודעת כמה המלצות... למה את סתם אומרת...

פנינה:

זה אבא סידר לך, מהחניוקס שלו? *

יוסי:

אני רוצה ללכת!

פנינה:

אני לא צריכה פה חניוק בבית. (* חניוק – מרוסית – בכיין . בסלנג - חרדי קנאי, שדבר אינו מעניין אותו מלבד שמירה קפדנית ויתירה מן הדרוש על קלה כחמורה)

יוסי:

פתאום את לא צריכה, אמרת לי להיות דתי, לא? את לא רוצה- טוב, אני אהיה לך פושטק! אני אומר לך! כמו אלה עם הטוסטוסים. רוצה? כן? שאני אניח תפילין בשפת הים? בסדר, תגידי, אין בעיות. בסדר, כיפה חמישה גרוש בכיס של הג'ינס המשופשפים של כל הפושעים, בסדר...

פנינה:

אל תפחיד אותי.

יוסי:

טוב, חכי ותראי

פנינה:

דתי אתה יכול להיות גם כאן.

יוסי:

עוד פעם... את מתקמצנת על הגרוש, יודעים, זה עולה הרבה כסף, לפחות תודי, כסף!

פנינה:

לא זה.

יוסי:

אז בגלל מה? את בוכה לי שאני עושה לך את המוות, נכון? אז תראי אותי פעם בשלושה שבועות, יהיה לך שקט מהבוקר.

פנינה:

אידיוט.

יוסי:

למה? לא תבשלי לי, לא תכבסי לי, אנ'לא אפתח לך שירים, אני לא אהיה פה.

פנינה:

זה עכשיו בדרך סיכמתם? אני רוצה אותך פה. אם הוא רוצה – שישלח אותך.

אריה :

(מחדר האוכל) גם הוא לא רוצה

יוסי:

איזה רעים... אתם אנשים רעים. (מתרוצץ בבית)

פנינה:

זה לא נכון. אוהבים אותך. אחר-כך אתה הולך לצבא, ועוד שלוש שנים לא נראה אותך. שבע שנים. מה אני איזה מפלצת שזורקת את הילדים שלה? כמה יש לי? אחד בקושי. איך אתה רוצה ללכת, מה זה, אין לך מה לאכול פה? אני הורגת אותך? מה אתה רוצה לברוח כבר? מה יש? אני אוהבת אותך. כמה יש לי?

יוסי:

אחד בקושי!

פנינה:

אתה לא הולך לשום מקום. תצטרכו להרוג אותי קודם, לפני שאני אסכים. בשום אופן.

יוסי:

אהה, את חושבת גם על עצמך. תתביישי לך...

פנינה:

כן, על מה להתבייש? אמרתי אלף פעם אתה לא תעזוב אותי כאן ותלך. דתי? דתי אפשר להיות גם כאן. כמו אבא שלך.

אריה:

יוסי, אנחנו צריכים למהר, בוא לקידוש.

פנינה:

מה בוער לך?

יוסי:

הנה, דתי כמו אבא...

פנינה:

לאן אתם הולכים?

יוסי:

לבני-עקיבא

פנינה:

מה יש לו לחפש בבני-עקיבא? הוא לא קצת מבוגר?

יוסי:

(שניהם מתפוצצים מצחוק) הזמינו אותנו, שייתן הרצאה.

פנינה:

אין להם כבר מי שירצה, בבני-עקיבא? (אריה נכנס לחדר, לוקח עיתון ויוצא)

יוסי:

על "הגבולות ההיסטוריים של ארץ ישראל".

פנינה:

יפה מאוד. אולי יצא מזה משהו

יוסי:

כן, בטוח, שמחר אני לא אוכל ללכת לבית הספר.

פנינה:

למה?

יוסי:

ככה.

פנינה:

למה?

יוסי:

את יודעת מה הוא חושב, לא? דתי כמו אבא...

פנינה:

אני לא מבינה אותך.

יוסי:

מה את לא מבינה? מה את לא מבינה? הוא חושב שצריך להחזיר הכול. את לא יודעת? הוא התאמן עליי בדרך מבית הכנסת. דתי כמו אבא...

פנינה:

מה להחזיר, למי מחזירים?

יוסי:

(מיואש) אוי, נו. הוא הולך להגיד שאין דבר כזה גבולות היסטוריים, ושצריך, אני יודע, להחזיר הכל לערבים. את מבינה? הכל!

פנינה:

(בחוסר אמון) אתה מדבר שטויות. זה לא יכול להיות

יוסי:

כן? ואיזה בושות היה לי בבחירות? חזרתי עם כמה חבר'ה שלי, והיו של הבחירות, נו, המודעות. וכמה חבר'ה, אז ההורים שלהם גם בבחירות. ברשימה של הדתיים, המזרחי. וראינו את השמות שלהם. פתאום הם אומרים לי "בוא'נה שילוני, אבא שלך לא דתי? השם שלו ברשימה של מפא"י. מקום 16. "דתי כמו אבא..." לא ידעת? השם שלו היה ברשימה

של מפא"י למועצת הפועלים. עכשיו הוא הולך להגיד להם, שהשטחים המשוחררים לא שלנו, וזהו, יקראו לי "בוגד", איך אני אלך לבני-עקיבא אחרי זה? בכוונה הזמינו אותנו, לצחוק עליי... (משדל אותה) תגידי לו, טוב, שלא נלך.

פנינה:

(בהחלטיות) שיצחקו. לא מעניין אותך. אתה תחשוב מה שאבא אומר. ותפסיק לבכות, ילדה. די, תוריד את המשקפיים, יש לילד שתי עיניים כחולות, והוא מסתיר... אני לא ידעתי בכלל, ששמו את השם שלו בבחירות.

יוסי:

(קם) הם כל פעם רוצים לשלוח לי מבני עקיבא את המדריך המרכז לקידוש אצלנו ביום שישי בערב, כי הוא מחוץ לעיר-

פנינה:

אז למה לא? זה דוקא יפה מאוד.

יוסי:

כדי שאבא לא יגיד לו "דעות". וגם כדי שלא תדליקי את הרדיו פתאום, או את האור. את מבינה למה לא?

פנינה:

רב חדש. אם משאירים מיום שישי – מותר.

יוסי:

באמת? אסור! ובטח שלא לכבות אותו כשאת שומעת אותנו באים.

פנינה:

(פוסקת) אתה לא הולך לישיבה!

אריה:

(מפינת האוכל) נו, אולי תקימי כבר את עצמך, עושים קידוש!!!

יוסי:

בואי, אימא. (יוצא לפינת האוכל. ליד השולחן עומד אריה ומחכה עם הגביע המלא ביד. יוסי מצטרף אליו, ושניהם מחכים לפנינה שקמה ומגיעה לשולחן, לבושה בכותונת לילה)

אריה:

(מניד בראשו) לא, לא. בשום אופן לא. אני לא ארשה את זה כאן. ככה אולי באו לקידוש בבית של אבא שלך. אני לא ארשה את זה כאן.

יוסי:

אימא...

פנינה:

(כנענת) שתישרף. (הולכת לחדר השינה ולובשת חלוק. חוזרת) אתה יכול להתחיל.

אריה:

(מפטיר) נבלה... (מקדש בקול ובנעימה מסורתית, מסלסל בקולו) "זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, ויום השביעי, שבת לאדוניי אלוהיך. לא תעשה כל מלאכה, אתה ובנך וביתך, עבדך ואמתך... (במשך הקידוש יוצאת פנינה למטבח ומביאה צלחות, כוסות, סכו"ם. אריה הזועם על הרעש שהיא מקימה, מטעים) ובהמתך... וגרך אשר בשעריך. כי ששת ימים עשה אדוניי את השמיים ואת הארץ, ואת הים ואת כל אשר בהם, (פנינה מחלקת את הצלחות ברעש מכוון, מגישה צלחת ליוסי החושש לקחת מפחד אביו) וינח ביום השביעי. על כן בירך אדוניי את יום השבת ויקדשהו. סברי מרנן ורבנן ורבותיי, ברוך אתה אדוניי, אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן."

יוסי:

אמן.

אריה:

(לפנינה שמנסה לקחת ממנו את גביע היין וללגום מתוכו) אמן. אמן אמרתי. אמרתי אמן!

פנינה:

(בביטול) אמן. (לוקחת ולוגמת מהיין)

אריה:

אני מודה לך. (ליוסי) בוא ליטול ידיים. (יוצאים לשירותים, פנינה יוצאת למטבח)

פנינה:

נמאס לי כבר מההצגות שלך, קומדיאנט. מה אתה עושה לי פה, משפחת מלבסקי? יוסלה רזנבלט, חזונעס... אופרה?! הייתי רוצה שתחליטי פעם... אם אתה דתי – שתהיה עד הסוף. (מביאה קערת אוכל ומחלקת מתוכה לצלחות) שיהיו לך חברים דתיים ושתעבוד במקום עבודה דתי. אם לא – תעשה את החכמות שלך במקום אחר. אני לא צריכה ביום שישי, אחרי ארוחת שבת עם בשר, לבוא לחברה שלך לעבודה להתארח, ולהיחנק כמעט מעוגת גבינה. זה לא הולך ביחד – הסכיזופרניה.

אריה:

(חזר בינתיים עם יוסי מנטילת הידיים, מבצע את פעולות בציעת החלה) ברוך אתה אדוניי אלוהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ.

יוסי:

אמן.

פנינה:

(נוגס מהחלה, מתיישב, מטעים כל מלה) ואני, הייתי רוצה, את יודעת, שתסבירי לי פעם, בשקט, בלי שאף אחד ישמע, מה ההבדל בינך... לבין הרפת שממנה באת, פרינצססה. (ליוסי שצחק) תאכל מהר כי נאחר. (כל השיחה מכאן ואילך מתנהלת בניחותא בזמן חלוקת האוכל, אכילתו, שתיית יין ושאר פעולות שבשגרה)

פנינה:

עם כל הספרים שלך כל גבר-איש חופר בורות עולה עליך עם הכבוד המחורבן הקטן שקניתי לך. על הקטן אתה יכול לעשות רושם, לשלוח אותו מהבית, אבל אני זוכרת אותך טוב טוב חבר הסתדרות, איפה התחלת ואיפה תגמור.

אריה:

אולי נשמע פעם, מה את זוכרת כל-כך טוב. בואי ספרי, שידע מי האימא שלו, אם הוא לא הספיק ללמוד עד עכשיו.

פנינה:

(מתרה באצבע) אריה תיזהר, תיזהר אריה. אל תוציא את הדוב מן היער. אני מזהירה אותך.

אריה:

תפתחי כבר את הלוע הזה, קדימה, שכולם ישמעו את הנחש הארסי. על מי את פוערת פה, על מי את מאיימת, (מרים כוסית) לחיים!

יוסי:

לחיים!

אריה:

...במה אתה מאיימת? מה את רוצה מהחיים של כולם (יוסי מניח יד על זרועו של אריה להרגיע אותו) לכל הרוחות. אחת ולתמיד שתוציא כבר את הרפש שהיא שומרת לי כבר עשרים שנה. עשרים שנה! פולניה... רוסיה... בטוב, ברע, היא זוכרת לי! מה את זוכרת לי? מה עשיתי לך? עשרים שנה שאני בולע את האוויר המורעל הזה...!

פנינה:

(רגועה, כמשיחה לתומה) הנה, שבת תכניי לו. גדלי לו ילדים, תבשלי לו אוכל, כבסי לו את התחתונים ל... (צועקת) עסקנצ'יק!!! חבר הסתדרות! תחליט פעם מי אתה, מתחזה שכמוך! פעם עם כיפה – פעם בלי כיפה. אני זוכרת אותך, אתה חושב ששכחתי? "פולניה" "רוסיה". על אימא שלי והאחיות שלי יכולת לעשות רושם עם התפילות שלך והפסוקים שלך, לא עליי. לא עליי!

אריה:

(לעצמו) אלוהים איפה מצאתי את המפלצת הזאת.

פנינה:

(בלעג מר) מי מצא? אתה מצאת? אולי אני מצאתי אותך? אולי אני הצלתי אותך? אולי אני האכלתי אותך וחפרתי לך תפוחי-אדמה מהקרח והוצאתי לך כינים ופשפשים ממקומות שאני מתביישת שהילד ישמע? (ליוסי) תוריד את המשקפיים! מי שרצה אכל עלים של כרוב בשביל הכשרות. אתה אכלת יפה מאוד את המרק שעשיתי לך מבשר טרף. לישיבה הוא שולח אותך, החניוק... מה עשית שם? מה נדבקת אליי? מי היה צריך אותך, עם הידיים הלבנות שלך, עם הסיפורים שלך, עם האגדות המטופשות שלך...

אריה:

בהמה

פנינה:

בהמה?! (בלחישה רועמת) אבל את שלך אתה יודע טוב מאוד לבקש בלילה מהבהמה, מה?
הייתי אומרת לך עוד כמה מילים, אבל אני לא רוצה שהילד ישמע...

אריה:

בהמה. כשהכול נגמר הייתי צריך להחזיר אותך לכפר. "איש על מחנהו ואיש על דגלו!"
"גברת" עשיתי ממנה. "פראו שילוני"... בשביל מי? בשביל מה? בשביל רועת חזירים! טוב,
שאימא שלי מתה לפני שזכתה להכיר את המציאה שתפסתי לי. אותי הצלת? את עצמך!
המלחמה הצילה אותך. עד היום היית יושבת שם ברפת נשואה למוז'יק שעולה לתורה
ומברך "המוציא לחם מן הארץ" כי התבלבל... חשב שזה תפוחי-אדמה. (צוחק בפראות
מהבדיחה של עצמו, מזיע וסמוק מכעס)

יוסי:

(צוחק) מה?

אריה:

(מכה בשולחן) זמירות!!! (שרים)
"יום זה מכובד מכל ימים
כי בו שבת צור עולמים
ששת ימים תעשה מלאכתך
ויום השביעי לאלוהיך
שבת לא תעשה בו מלאכה
כי כל עשה, ששת ימים
יום זה מכובד מכל ימים
כי בו שבת צור העולמים".

(אריה ויוסי שרים ומלווים עצמם בדפיקות על השולחן. לקראת סוף השיר השירה דועכת,
והדפיקות נחלשות. אריה מבחין בפנינה המביטה בו וממתינה. הוא מפסיק את יוסי)

פנינה:

(בשקט רב ובענייניות) תשמע, אפס, מה שאני אגיד לך – לי, שלא תזרוק דיבורים כאלה. כל
הפרוות שלי והיהלומים שלי והמכונית והנסיעות לחוץ לארץ, הכול קבור כאן בספרים שקנית
לך. הכול כאן מכוסה אבק. זו אני שמנקה את האינטליגנציה שלך (טון הדיבור הולך ומתלהט)
ודואגת לספרים העלובים שלך שלא תקבל חס וחלילה קילה, כשאתה מרים שלושה ספרים
בבת-אחת...

יוסי:

(מתפרץ פתאום) תשתקי! שלא תדברי אל אבא ככה את שומעת!

פנינה:

(בזלזול) ברוך הבא... (קמה) הנה, גם אותו כבר הרעלת... (יוצאת למטבח)

אריה:

(מעודד) לא צריך להרעיל אותו. הוא רואה הכול. הוא מריח! אני ציפיתי אותך בזהב, ואת
מסריחה מטינופת!

פנינה:

(באה בריצה מהמטבח עם סיפולוקס ביד ומסתערת על אריה בחמת זעם) **ציפית אותי בזהב? ציפית אותי בזהב?! אם לא הייתי משיגה לך פיצויים מגרמניה, היינו נרקבים בחירייה עד היום עם העכברים!!!**

אריה:

(יורה ברקים) **אם היית מסוגלת להבין מה שאני מדבר אלייך, הייתי אומר לך משהו, שמאוד לא היה מוצא חן בעינייך.**

פנינה:

(ששה אלי קרב) **אז תגיד, אינטליגנט, תגיד! אני אבין, אל תדאג. אני הרי מכירה אותך לפני שאתה פותח את הפה, אתה לא בהסתדרות עכשיו, אפס. לי אתה לא תמכור יותר סיפורי חסידים, אפס שכמוך! קילה. אני לא מספיק חכמה בשבילך? אצלי אתה מקום ראשון ברשימה, לא שש-עשרה... (שתיקה ארוכה ומעיקה, פנינה חוגגת) אז מה? גם הם כבר מכירים אותך, יודעים מה אתה שווה? חכה, חכה, לכל העולם אני אראה מי אתה, סגן-ראש. סגן-ראש-המחלקה-הדתית. סגן-ראש הגבאים. סגן-ראש-הוועד-הפועלים. סגן-ראש-הקופת-גמילות-חסדים-בכסף-שלי – מזויף, איזה זיוף אתה...**

אריה:

(מרים את השולחן העמוס ומוריד אותו בחבטה) **לסתום את הפה!!! (קם ועוזב את השולחן בהליכה אטית, לפני שהוא מתיישב על הספה בסלון)**

פנינה:

(תוקעת מסמר אחרון) **שכחת לברך ברכת המזון, מזויף אחד.**

יוסי:

גיבורה. יופי, כל הכבוד.

פנינה:

לא, הוא גיבור. מה הוא נלחם נגדי, למה. מה הוא רוצה הגיבור הגדול. הסגן-ראש. למה במלחמה הוא לא היה גיבור כזה?!

יוסי:

(ביאוש, כאילו עשה את זה מאות פעמים) **בששת הימים? איזו מלחמה? מה את רוצה?**

פנינה:

הכישלון הזה. האכזבה הזו. קצין בצבא הפולני עשו אותו. בכוח. גרמני אחד הוא לא הרג. (מדברת אל יוסי ואל אריה חליפות) סבא שלך נהרג לנו מול העיניים, והוא לא נקם. מוסר! מוסר הוא אמר לנו. איך אמרת? (נכנסת לסלון) "בנפול אויבך אל תשמח"? היה לך נשק ביד. היה לך גדוד של גויים והוא התעסק במוסר. הלחי השנייה. ישו. נגדי הוא גיבור. ממני אתה עושה סמרטוט.

יוסי:

שמעתי את זה, אימא. כל שבת אני שומע את זה עם האוכל. די כבר, די. מיליון פעם.

פנינה:

שתדע! שתדע! הגיע הזמן. (סוחבת אותו לסלון, יוסי מתחמק וחוזר למקומו, פנינה משחזרת לאריה קטעים מהעבר) **אז מה - "תן להם על הראש, אריה. תן להם, הראש. עם המקל. כן נו. תן להם על הראש."** (ליוסי) **והוא מצטט להם את הברית החדשה, את הברית החדשה הוא מצטט להם... (מפסיקה ומביטה באריה בדאגה) מה יש לך אריה?**

אריה:

(בשקט ובהדגשה) **אני אחסל אותך לפני שתחסלי את כולנו, אל תדאגי.**

פנינה:

(ליוסי) **אתה רואה? הוא גיבור. הוא "מחסל".** (לאריה, כמעט בוכה מזעם) **מה עשית ברובה? למה זרקת את הרובה? למה? אכפת היה לך שנחשוב שאנחנו גיבורים. כמו עכברים להסתתר בבוע, כל החיים בבוע. מחסל!**

יוסי:

אולי תמציאי כבר משהו חדש. הסיפור הזה עם הרובה כבר נמאס.

אריה:

(בפתח הסלון, ספרים תחת ידו) **בוא נלך, מחכים לנו. חכם לא תצא ממנה. (יוצאים)**

פנינה:

(צועקת אחריהם) **מפא"יניק! סגן-ראש!!! אל תשכח להסית אותו בדרך, להבטיח לו פנימייה. (יצאו, פנינה מסדרת את השולחן. אוספת את הכלים. מפסיקה לפתע, מתיישבת ובוכה בחוסר אונים) חושך.**

הפסקה.

מהדורת חדשות אוגוסט 72 שעה 17:00

שידורי ישראל, ערב טוב, הרי החדשות מפי דוד בר נר. סוכנויות הידיעות מוסרות מקהיר, כי החלו ההכנות לפינוי 21 אלף היועצים הרוסיים ממצרים. בצו מיוחד מטעם הנשיא, אנואר סאדאת, שהתפרסם אתמול אחר-הצהריים מורה נשיא מצרים ליועצים הצבאיים האזרחיים הרוסיים הפועלים במצרים לעזוב את המדינה בתוך עשרה ימים. משקיפים מדיניים במערב מציינים, כי זו הפעם הראשונה מאז שנבחר, שהנשיא סאדאת פועל נגד מדיניות קודמו, גמאל עבדול נאצר. מאז ראשית המעורבות הרוסית במצרים, עסקו היועצים בבניית הצבא המצרי בפרויקטים כלכליים כסכר אסואן, והיו קשורים כמעט לכל תחומי הפעילות במצרים. בעת האחרונה הואשמו היועצים בתבוסה המצרית במלחמת ששת-הימים. ממשלת ברית-המועצות שומרת על שתיקה מוחלטת, ונראה, כי בימים הקרובים ייקרא שגריר ברית-המועצות להתייעצויות בארצו.

בית הדין הצבאי בצריפין גזר היום את דינו של המחבל היפני, קוזו אוקאמוטו, למאסר עולם. אוקאמוטו השתתף בטבח שערכו טרוריסטים יפניים, חברי ארגון הצבא האדום, בנמל התעופה בלוד ב-30 במאי השנה. המהלך הטבח נהרגו 27 בני-אדם ו72 נפצעו. בין ההרוגים היה גם המדען, אהרון קציר. השחמטאי היהודי אמריקני, בובי פישר, הוכתר היום כאלוף העולם בשחמט, לאחר שניצח את יריבו מברית המועצות, בוריס ספאסקי, בדו-קרב של עשרה סיבובים. במהלך התחרות ניצח פישר בשישה משחקים וסיים שלושה ללא הכרעה.

ברבת עמון, בירת ירדן, נפטר היום טלאל, שליט ירדן לשעבר, שוויתר על כתר לטובת בנו חוסיין. בן 63 היה במותו. זהו סוף החדשות.

תמונה ג'

הזמן: ארבע שנים אחרי התמונה הקודמת.
פנינה בחדר השינה. על המיטה פזורים לבנים של יוסי, גרביים, מתחת למיטה תרמיל. מעיינת בטופס. עצבנית ומתוחה. בכניסתו של יוסי היא מחביאה בכיסה את הטופס.

יוסי:

(נכנס הביתה כשתרמיל ריק על גבו, מוציא כיפה זעירה מהכיס וחובש אותה) אימא! (מציץ לסלון) אימא! (מציץ לשירותים) איפה את? אימא... (מגיע לחדר השינה. פנינה יושבת קפואה) למה את לא עונה? סידרת לי? הבאתי תרמיל. תסדרי לי, טוב? אין לי עוד הרבה זמן. (מחפש משהו בקדחתנות) מתי אבא בא? נו, למה את לא עונה לי? גם היום? בחייך... את יודעת מתי הוא בא? (מנענעת בראשה לשלילה) למה שתדעי באמת... אתם נשואים או משהו. תראי, אולי במקרה ידוע לך, אם הוא עסוק בדברים יוצאים מן הכלל היום. לא? גם זה לא. (מתייאש ויוצא)

פנינה:

אתה צריך לסדר אתו משהו?

יוסי:

(בפינת האוכל) ברוך השם! חשבתי שבלעת פטפון. מה לסדר?

פנינה:

(מרמזת. מכאן ואילך יישאו דבריה אופי מרמז - מאיים) אתה צריך לדעת. יש לכם כל מיני סידורים.

יוסי:

איזה סיפורים?

פנינה:

יש לך משהו לספר?

יוסי:

בשביל מה להסתפר, ממילא יקצצו אותי בצבא.

פנינה:

אני לא שומעת, בוא הנה.

יוסי:

מה?

פנינה:

אני צריכה לשאול אותך משהו.

יוסי:

רגע. (משתהה בפינת האוכל) הכנת לי לבנים וכלי רחצה?

פנינה:

לא הכנתי כלום.

יוסי:

מה? למה לא? (מגיע לחדר השינה ומחפש)

פנינה:

יש לי שאלה אליך...

יוסי:

(יוסי מוציא את התרמיל מתחת למיטה. מנסה להוציא אותו מהחדר. פנינה תופסת את התרמיל, ויוסי נשאר עם זוג תחתונים ארוכים ביד) **גאטקעס?! (משליך אותם. פנינה מכניסה לתרמיל) תוציאי אותם.** (זורק אותם שוב על המיטה. כשפנינה מנסה להכניס אותם לתרמיל, הוא חוטף את התרמיל) **הטירונות פה בארץ, לא בגטו וארשה.**

פנינה:

זה טירונות קצרה, לא???

יוסי:

(יוצא עם התרמיל ומחטט בתוכו, גבו לאמו) לא יודע. זה משתנה מחיל לחיל. הכנת אוכל?

פנינה:

(יוצאת אחריו) באיזה אתה? אל תברח לי.

יוסי:

הכנת אוכל היום?

פנינה:

משהו כבר לא בסדר?

יוסי:

תגידי, מה זה צריך להיות? (שולף שקית תפילין ומתוכה מוציא אחד התפילין שגומייה כרוכה סביבו)

פנינה:

מה?

יוסי:

(תוקפני) זה, בתפילין. את עושה לי תרגילים? מה זה הגומיות האלה?

פנינה:

עוד יש לך חוצפה לבוא בטענות? אני עושה לך תרגילים?

יוסי:

אל תעשי את עצמך. אה... את לא יודעת על מה אני מדבר... טוב, אז אני אסביר לך. (מתיישב על השולחן) את שמת פה גומייה, כדי שבחופשה הראשונה שלי תוכלי לראות, אם היא במקום או שהורדתי אותה, זאת אומרת, אם פתחתי את השקית והנחתי תפילין כל יום, או לא. עכשיו את מבינה? יופי. אז, יכולת לחסוך לך ולשאול אותי ישר - (מאיים ברמז) הייתי עונה. (תוקע לה ליד את שקית התפילין) גומיות... תתביישי. (נכנס לסלון)

פנינה:

(מפתח הסלון) אני צריכה להתבייש?

יוסי:

אז מי? אני? למה? שיקרתי לך?

פנינה:

לא שיקרת לי? מה אתה מחפש?

יוסי:

איפה הגרביים?

פנינה:

אני שואלת – לא שיקרת לי? (חוטפת את הכיפה מראשו) והכיפה הזאת, גודל חמישה גרוש על הצווארון עם קמט באמצע, זה לא מרוב שימוש... איך תגמור אם אתה מתחיל ככה? ועוד משהו...

יוסי:

(בורח לפינת האוכל, מחטט בתרמיל) איפה הגרביים?

פנינה:

איפה ששמת אותם.

יוסי:

אוח, כמה שאני אוהב את התשובות שלך. זה כל מה שהכנת לי?

פנינה:

(מהסלון) זה לא מספיק? זה צריך להספיק לטירונות. או שאתה הולך למשהו מיוחד? יוסי תעמוד כבר במקום אחד, אתה עושה לי סחרחורת!

יוסי:

(מתפרץ) תגידי, החלטת להפריע לי? אני לא מבין אותך. מה יש לך היום? (מגיע אליה, סרקסטי) אני הולך לצבא! לשמוח, לשמוח! תהיי ילדה טובה. אני אביא לך אוזניים של ערבים, על חוט, שאני לא אהיה כמו אבא.

פנינה:

(בשקט) עוד פעם אבא...

יוסי:

(שמח לאידה) עושה לך כואב באוזן, כשאני אומר אבא אה? אין דבר, תהיה לכם הפסקה עכשיו. (מדגים בתנועות רחבות) הטלפון מתגייס! תצטרכו לצעוק נורא חזק בשביל לדבר דרכי... או שתדברו באינטרקום או במורס. או בדגלים, ככה, סמפור. או שתשכרו מישהו. (יוצא לפינת האוכל) שלוש שנים זה המון זמן...

פנינה:

לאן אתה מתגייס, שלא תבוא הביתה?

יוסי:

(לועג) יש עוד גרביים?

פנינה:

אני רוצה שתענה לי על השאלה, יוסי, בוא הנה, יוסי!

יוסי:

(מחדר השינה. הופך את המיטה בחיפושיו) אני עסוק, אין לי זמן.

פנינה:

יוסי... (שתיקה. יוסי בא)

יוסי:

מה?

פנינה:

מה זה? (שולפת טופס. יוסי מחוויר, מנסה להסתיר את תדהמתו. שותק, מנסה פתאום לחטוף את הטופס ולא מצליח)

יוסי:

מה – מה?

פנינה:

זה.

יוסי:

טופס, מה זה.

פנינה:

למה לא סיפרת לי על זה?

יוסי:

(מתחצף) לא בא לי.

פנינה:

מי חתם פה במקומי?

יוסי:

אליהו הנביא.

פנינה:

מי חתם פה במקומי?

יוסי:

מה זה משנה? גמרנו, זה חתום. גמרנו.

פנינה:

(מאיימת ומסוכנת, אבל שומרת על שקט) גמרנו, מה? לא גמרנו. אני נשבעת לך שלא גמרנו.

יוסי:

תפסיקי לצעוק עליי.

פנינה:

למה הוא חתם לך, אתה בן יחיד.

יוסי:

(בקול רם) תפסיקי לצעוק עליי.

פנינה:

למה הוא חתם לך, הגיבור?

יוסי:

(צועק) תפסיקי לצעוק!

פנינה:

(פוסעת, מקפלת את הטופס) אתה לא תתנדב לשום מקום.

יוסי:

(מאיים) באמת? (יוצא לסלון, פנינה הולכת אחריו)

פנינה:

באמת. אני אהפוך את המדינה הזאת, אתה שומע? אתה לא תלך לצנחנים. אתה שומע?

יוסי:

(בורח ממנה על פני כל הבית מנסה לחסום את דרכה במכשולים) שומע, שומע.

פנינה:

(מגיעים לחדר השינה. יוסי נשכב על המיטה ומכסה את ראשו בכר) להסתיר ממני? אני לא אימא שלך? הנבל. האפס העלוב הזה. המסכן. הפר. הסגן-ראש הזה. (אריה נכנס הביתה. פנינה ויוסי לא מבחינים בו)

אריה:

שלום. (מביט סביב על החדר ההפוך, שומע את הצעקות, מסדר קצת ואז מאזין)

פנינה:

למה לא סיפרת לי, אני שואלת אותך. אתה בן יחיד, בודד. אתה צריך להיות קרוב לבית. אני אלך למפקד שלך. אל תדאג. לאימא לא בריאה לא לוקחים את הבן מהבית, ולא משנה אם ההוא חתם לך!

יוסי:

תפסיקי לצעוק.

פנינה:

אני לא אפסיק.

יוסי:

(מתנער ונעמד) מה יש לך? מה יש לך?! יהיה לי נשק ביד, יהיה לי רובה ביד, אני אחזיק חזק, זה בסדר. אני לא אזרוק אותו. מה יש? לעשות נקמה בגויים.

פנינה:

יוסי...

יוסי:

(על המיטה) "נקום לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך" - לא בא לך?

פנינה:

שתוק! למה זייפתם את החתימה שלי?

יוסי:

(יורד מהמיטה) מה לא עושים למען המולדת...

פנינה:

מה יש הסגן-ראש לא הספיק לו שהוא היה גיבור? מה הוא רוצה ממך? ממך מה הוא רוצה?

יוסי:

אימא, די, נו, זה אבוד, גמרנו. (פנינה יושבת בקדמת המיטה, יוסי לידה על ברכיו, מנסה לשכנע אותה) תראי, יכולתי ללכת גם לסיירת, לא? "יש לנו מדינה. יש לנו צבא" אז מה את עושה לי במכנסיים, מה?

פנינה:

הרבנות הצבאית כבר לא טוב לו, למזויף. אתה מפריע לו בבית... בשביל מה לימדתי אותך אקורדיון?

יוסי:

באמת בשביל מה?

פנינה:

למה הפסקת לנגן, יוסי? (יוסי לא מאמין למשמע אוזניו) למה הפסקת לנגן?

יוסי:

מאוחר מדיי. (רוצה לצאת)

פנינה:

(הגיונית פתאום. מושיבה אותו לידה ומדברת במהירות) תראה, אל תלך לדבר הזה. אני רציתי לדבר אתך. תשמע, אחרי הצבא יש לי תכניות בשבילך. אני רציתי, אתה יודע, שתלמד משפטים. עם הפה הגדול שלך לא תהיה שום בעיה. לא תצטרך לעבוד, רק תלמד. יש לך ראש, למה לא? אתה גם יותר... יוסי, אתה שומע? תגמור את הצבא בשלום. פה קרוב לבית. אולי כבר בינתיים נקנה לך דירה. שיהי. מה יש? זה נכס, שיחכה לך, לא אכפת לי. למה לך? וגם תתחתן. שתהיה בחורה ענייה, לא אכפת לי, רק מבית טוב, כשר. שלא תביא כלום, רק אתה עצמה. לא יחסר לך שום דבר. אני אטפל, אל תדאג, יוסי. בסדר. אז תבטל את זה, בסדר... (אריה שעמד והקשיב עד עתה מרגיש, שהשיחה הגיעה לשלב מסוכן. הוא משתעל בקול. יוסי ופנינה נבהלים) מה זה?

יוסי:

(משתחרר ממנה) זה בטח אבא. את בסדר?

פנינה:

רציתי לדבר אתך... (מעכבת אותו, כמעט בכוח, הוא משתחרר)

יוסי:

דיברנו, לא? טוב, לא עכשיו. (יוצא לפינת האוכל) מה זה, מתי נכנסת?

אריה:

(משקר) הרגע. נו, הכנת הכול, הכול מוכן?

יוסי:

כן. בערך. יש עיתון?

אריה:

לא. לא הספקתי.

יוסי:

למה?

אריה:

תפתח ספר פעם.

פנינה:

(יוצאת מחדר השינה) תערוך את השולחן. (השיחה קולחת במהירות ויוסי מתפקד להפליא. שואל ועונה סימולטנית לשני הצדדים)

אריה:

יש אוכל?

יוסי:

(לפנינה) לכמה אנשים? (לאריה) אומרים ככה. (לפנינה) את גם אוכלת?

פנינה:

אכלתי לפני שבאת.

יוסי:

מתאים לך.

פנינה:

יש עיתון? אני הולכת לנוח.

יוסי:

אין עיתון.

פנינה:

(מנותקת) אז תן לי את הדף הראשון וקח לך את הספורט.

יוסי:

אין עיתון, את לא שומעת? מה קורה לך?

פנינה:

שיהיה שקט, ואל תכניס לי חתולים הביתה. (לאריה) העומד בדרכה, בשקט בלי רוגז, כברכת שלום) נבל. (נכנסת לחדר השינה, אריה הולך לסלון, יוסי מתחיל להתרוצץ)

יוסי:

חכי אימא, חכי. אבא!

פנינה:

מה אתה הולך לעשות?

אריה:

מה רצית, יוסי?

יוסי:

(לפנינה) שום דבר (לאריה) הפתעה, בוא רגע (מושיב אותם משני צדי השולחן, פנינה מימין ואריה משמאל. הוא עומד באמצע, מכחכח בגרונו כלפני נאום חשוב) אתם יודעים שאני הולך לצבא, נכון?

אריה:

כן, נו?

יוסי:

חשבתי... אולי היום... לרגל המאורע... באופן חד פעמי, אנחנו... תראו, אני... (מוציא שלושה כרטיסי קולנוע) קניתי שלושה כרטיסים לסרט. הצגה ראשונה. שבוע אחרון שזה משחק. אז... חשבתי... אחרי הסרט, אולי נאכל במסעדה ככה, כמו... (כמעט בתחינה) מה אתם אומרים...

אריה:

(זהיר) זה יפה מאוד מצדך, יוסי.

יוסי:

אימא, מה את אומרת?

אריה:

פנינה. (פנינה מופתעת לשמוע את אריה קורא לה בשמה, והיא מרימה את הראש ומביטה בו) מה את אומרת?

פנינה:

(נלחצת לקיר, מתלבטת ומתענה) אני? איזה סרט זה...? אבל מה עם ה... אני לא מרגישה טוב. תן לי לנוח. (קמה ובורחת לחדר השינה. שתיקה סביב השולחן. אריה מציץ ביוסי בזהירות)

יוסי:

אבל זה עלה לי המון כסף.

אריה:

רגע, אולי תלך עם חברים?

יוסי:

(מקמט וזורק את הכרטיסים) לא, עזוב... לא משנה.

אריה:

(מרים את הכרטיסים וזורק פצצה) התפטרתי היום.

יוסי:

(נדהם) מה עשית?

אריה:

התפטרתי.

יוסי:

וזהו, לא תעבוד יותר?

אריה:

(כולו חיוכים) אעבוד. אל תדאג. ועוד איך. לא רציתי שהיא תשמע. אתה מכיר איך היא. החל מהאחד לחודש אהיה מנהל המכון לתודעה יהודית של ההסתדרות.

יוסי:

(בביטול) סגן מנהל.

אריה:

מנהל, מנהל.

יוסי:

(מתרגש) מנהל?! אז למה אתה אומר "התפטרתי"? חשבתי זרקו אותך מהעבודה. זה נהדר, לא?

אריה:

(בצניעות מעושה) טוב, זה עוד נראה...

יוסי:

מה זה? עסק גדול?

אריה:

גדול מאוד.

יוסי:

מה אתה אומר... אימא! שמעת? (יוצא לחדר השינה, בנימת ניצחון) נו, מה תגידי עכשיו!?

אריה:

היא כבר תמצא, אל תדאג.

פנינה:

תעשה לי טובה ותן לי לנוח.

יוסי:

(ביציאתו) כוס אמאק. נו, ספר ספר, יא אללה, אבל מה פתאום? אני מתכוון, אף פעם לא דיברת על זה.

אריה:

מה היה לדבר? הם הציעו, ואני הסכמתי. הגיעו למסקנה, שצריך את זה.

יוסי:

(ישובים משני צדי השולחן) יפה מאוד. יפה מאוד מאוד. נו, סוף-סוף. מה תעשה שם?

אריה:

(מתלהב) צריך להקים אותו. הנה התוכניות. (שולף חבילת ניירות צבעוניים, פרוספקטים מהודרים ומראה ליוסי בגאווה) מה, זה מפעל גרנדיוזי. מפעל חיים. הנה – זה מפרסמים חומר בנושאי יהדות, עורכים תכניות, סמינרים בבתי הארחה. המון עבודה.

יוסי:

או-ווא, זה המון עבודה, אני מבין.

אריה:

המון עבודה. אין מה להשוות. הרבה יותר מעכשיו. זה סופי שבוע, חגים. (יוסי נרעד פתאום ומביט לכיוון דלת חדר השינה בהיסוס) זה ברור. הנה זה התכנון לעשרת הסמינרים הראשונים. חלק מהם בקו הירוק וחלק בהיאחזויות, סיורים, טיולים בשטחים המשוחררים. יהיה טוב. נבוא גם לצבא, אם ירצה השם.

יוסי:

זה חדש אצלך?

אריה:

מה?

יוסי:

ה"ירצה השם"? (צוחקים) נהדר, אני אשוויץ בך, אם תבואו.

פנינה:

יוסי!

יוסי:

מה יש.

פנינה:

בוא הנה.

יוסי:

תגידי לי משם.

פנינה:

אני לא אוהבת לצעוק. בוא הנה.

יוסי:

(קם והולך לחדר השינה) מה יש? מה?

פנינה:

(רומזת לו לשבת לידה) **תסגור את הדלת.** (יוסי לא מבין. לא מתיישב, יוצא וחוזר לפינת האוכל. פנינה לא מבחינה שיצא ואומרת לו) **יוסי אני כבר סיפרתי לך פעם למה אתה בן יחיד?** (ממתינה לתגובה, ואז שומעת את הקולות מפינת האוכל)

אריה:

מה היא רצתה?

יוסי:

כלום. טוב, אני הולך.

אריה:

רגע. (מוביל את יוסי לסלון. שם הוא מוציא מתיקו מכתבייה מעור)

יוסי:

מה זה? בשבילי?

אריה:

כן, קניתי לך. שלא יהיה לך תירוץ לא לכתוב. אתה תכתוב, נכון?

יוסי:

אם יהיה לי זמן, למה לא... תהיה ער כשאחזור? (מנסה ללכת, אריה עוצר אותו, כך מכאן עד יציאתו של יוסי)

אריה:

בכל מקרה, אני רוצה שתדע, שזו גאוה גדולה מאוד בשבילי, הגיוס, אני מתכוון. תגיד לי, היא יודעת על ה - אתה יודע...

יוסי:

היא מצאה את הטופס.

אריה:

ואיך היא הגיבה?

יוסי:

היא רצתה שאני אבקש קרוב לבית.

אריה:

(מחבק אותו) כשאני חושב על זה שהבן שלי יהיה צנחן במקומות הקדושים: בשכם, בחברון, בעיר האבות... יריחו... זה כמו חלום. יוסי, יוסי מה זה בשבילי העיר העתיקה? זה כמו חלום, מה זה. מי חלם על זה אתה חושב. אבל תיזהר כשאתה צונח.

יוסי:

אני אזהר.

אריה:

אני שמח מאוד, אין לי שום ספק. אני שמח מאוד, העבודה החדשה, וזה. בכלל. אתה יודע, כן?

יוסי:

טוב, אני הולך.

אריה:

יש לך פגישה עם בחורה? אני מכיר אותה?

יוסי:

די, אבא. להתראות.

אריה:

תחזור בשלום. (יוסי מופתע) מהצבא אני מתכוון. בקשר לאחר-כך אל תדאג.

יוסי:

כן. טוב, שלום.

אריה:

כל הרנטה שלי בשביל זה, בשביל הלימודים. הנדסה או משהו...

פנינה:

(מגיעה פתאום מחדר השינה) אני גם אוכלת אתכם. (אריה ויוסי מביטים בה. יוסי פונה ללכת)
יוסי, לאן אתה הולך? אתה לא הולך.

אריה:

(נפרד ממנו באופן מודגש ובהטעמה) אל תחזור מאוחר, יוסי, אתה צריך לקום מוקדם מחר.

יוסי:

לילה טוב.

אריה:

להתראות. (מנופף לו ביד)

פנינה:

(נכנעת) תבלה. (הולכת אחריו. יוסי יוצא מהבית. פנינה חוזרת, ממלמלת) הוא הולך לצבא מחר. אכפת היה לו שיישאר אתנו היום. (אריה יושב לשולחן, מעיין בניירותיו, מבמבם מנגינה עליזה) למה זייפת את החתימה על הטופס? מזויף אחד. (אריה מתעלם במוצהר) למה חתמת לו גזר-דין בשבילי... אין דבר, החותמת הזאת תטייל לך על המצח כמו כינה, אל תדאג. (אריה לא מגיב, מעלעל בניירותיו. פנינה נזעמת פתאום ומרימה קול) אריה. אריה אני מדברת אליך. אריה! (אריה לא מגיב, ממשיך לבמבם. פנינה חוטפת לו את הניירות מהיד ומקמטת. הוא קם, סוטר לה וחוטף לה את הניירות. נכנס לסלון. מבמבם. היא נכנסת אחריו מטורפת מעלבון, חוטפת שוב את הניירות וקורעת אותם לנגד עיניו לחתיכות קטנות. אריה מכה אותה מכות מכוערות, מגושמות. פנינה מפליטה יללת פחד ומתכופפת. אז היא מזדקפת לאט ויוצאת מהחדר. אריה מנסה ללכת אחריה אך עוצר. פנינה מסדרת את הרדיו, בוכה וסורגת. אריה, בסלון, עומד על ארבעותיו על הרצפה, אוסף ומסדר את קרעי ניירותיו. אור יורד)

תמונת ביניים בין ג' ל-ד'

שנה אחרי התמונה הקודמת.

מהדורת "הטור השבועי" של ערב שבת. ספטמבר 72'. גדעון לב-ארי מארח את פנחס ספיר האומר בין היתר: "ברור, שאיננו יושבים ביהודה ושומרון כעם המשחרר את מולדתו. בזמן האחרון הכניסו לוויכוח על יהודה ושומרון מושגים כמו "מיסטיקה". אם היינו מאמינים במיסטיקה, לא היינו עולים לארץ ישראל. היינו נשארים ומושמידים יחד עם כל אלה שהאמינו במיסטיקה.."

יום שישי בערב, פנינה ויוסי עומדים בפני האוכל ליד השולחן, יוסי במדי ב' ונעלי צנחנים אדומות. פנינה משמאל. יוסי במרכז. על הכיסא מימין רובה, וליד הכיסא תרמיל צבאי. על השולחן בקבוק יין וחלה. יוסי לועס מסטיק, אוחז בגביע ומקדש על היין.

יוסי:

"יום השישי, ויכולו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלוהים מכל מלאכתו..."

פנינה:

(מתקנת אותו) ויכל ביום השביעי.

יוסי:

"...וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר ברא אלוהים לעשות..."

פנינה:

(מתקנת) "...ויברך אלוהים..."

יוסי:

(חותך) "ברוך אתה אדוניי מקדש השבת". (פנינה מאוכזבת מהקידוש)

פנינה:

אמן (יוסי בוצע את החלה) מה עם "נטילת ידיים"?

יוסי:

הן נקיות.

פנינה:

למה אתה ממהר כל-כך, תתקלח, תחליף בגדים...

יוסי:

אני צריך לחזור. (אווירה קודרת שורה על הסצנה)

פנינה:

אתה חייב לצאת עכשיו?

יוסי:

כוננות, ברחתי מהבסיס. אמרתי לך, לא?

פנינה:

למה אתה נוסע בשבת?

יוסי:

(מתחכם) פיקוח אימא דוחה שבת, לא? (מנסה התחכמות אחרת) ידעתי שאת מתבלבלת בקידוש. בגלל זה...

פנינה:

למה אתה לא אוכל? אני אארוז לך, תיקח אתך.

יוסי:

לא צריך.

פנינה:

תגיע ליום כיפור?

יוסי:

אם לא יתפסו אותנו בכוננות. אבל נראה שלא. די שקט. זה סתם מתח. הוא (רומז על הסלון) לא יהיה פה?

פנינה:

(צועקת פתאום) הוא לא מוסר לי דין וחשבון.

יוסי:

אתם לא מדברים בכלל?

פנינה:

(בגסות) זה לא עניינך!

יוסי:

איך שאת רוצה, אם זה טוב לך... (מתחיל לצאת) אני רק חושב שאם אחד מכם ימות, חס וחלילה, השני לא ישמע מזה. מעניין, את יודעת, מה הצליח לעשות לכם, את מה שהגרמנים והפולנים והאוקראינים, לא הצליחו. תהיי בריאה.

פנינה:

(בשקט) יוסי.

יוסי:

(סבלני) מה?

פנינה:

יוסי... הרובה הזה כבר ירה פעם?

יוסי:

(מביט בה מופתע) לילה טוב. (יוצא)

פנינה מתיישבת לשולחן נוגסת מהחלה, אור יורד.

תמונה ד'

הסצנות הקצרות מתרחשות בשלוש השנים הבאות אחרי התמונה הקודמת.

א'

פנינה בחדר השינה. סורגת. אריה בפנינת האוכל. מכין את הטייפרקורדר להקלטה. מכחכת, מפעיל -

אריה:

"ערב, (שיעול) עכשיו השישה-עשר בדצמבר. בקרוב יום הולדתי. אם כן... אם כן."

(מפסיק את הטייפ. שולף פנקס צ'קים מהרהר מעט ורושם סכום. פנינה בחדרה מנמיכה את הרדיו ומקשיבה. אריה מחזיר להתחלה ומפעיל. שום קול לא נשמע. מוציא חוברת הוראות מהמגירה ומתחיל להתעסק. פנינה, מסיימת חבילת צמר, מוציאה אחרת, שמה על צווארה ומנסה לגלגל. לא מצליחה, קמה ויוצאת, ידיה פשוטות קדימה מותחות את הצמר, פונה לחדרו של אריה בהיסח דעת. בעברה על פניו הוא מקיש בחזקה. היא נעצרת ופונה לאחוריו. אריה קם. מוציא את פנקס הצ'קים, תולש את הצ'ק שרשם ומשאיר אותו על השולחן. יוצא לחדרו ונעמד ליד הדלת ממתין. פנינה שהמתינה ליציאתו, באה לפינת האוכל, הופכת כיסא על השולחן ומשחילה את חבילת הצמר על שתיים מרגליו. מבחינה פתאום בצ'ק. לוקחת אותו ומביטה בסכום. אריה מחייך. פנינה יורקת. אריה אומר "חולירע" פנינה מחזירה את הצ'ק למקומו, שבה ולוקחת אותו. הטלפון מצלצל ומבהיל אותה. אחרי שלושה צלצולים היא מרימה את השפופרת, ממתינה כמה שניות ואומרת "הלן" שוב ממתינה "כן". מניחה את השפופרת, מסירה את הצמר מהכיסא ויוצאת לעמוד ליד דלת חדרה. אריה יוצא מחדרו, מכפתר בדרך את חולצתו, מוריד את הכיסא ההפוך, מרים את השפופרת, מכחכת ואומר:

אריה:

"ערב טוב.

כן.

או כן... מדבר...

אה, או שלום לך, גברתי, מה שלומך?

... איזו שאלה. ודאי, זיהיתי מיד.

אהה. רק רגע. (מרשרש בניירות ליד פומית הטלפון) אם כן, יוצאים ביום ו' ברכב מיוחד.

כשעתיים אני מניח.

סליחה?

שניים בחדר.

מר... בעלך... לא יוצא?

או, אני מצטער...

לא, גם אשתי לא. לצערי.

היא לא חולה. היא משגיחה על אמה.

לא. אני מניח שלא תשתעממי...

תודה, תודה לך. זה מחמיא מאוד.

כן ודאי שארצה...

הנושא? זה חשוב?

אני שמח לשמוע. הפעם נעסוק ב"תא משפחתי במקורות היהדות"... בהשתתפות

פסיכולוגים.

ודאי שחשוב. תודה לך. ערב טוב. להתראות, גברתי. שלום שלום."

מוריד את השפופרת. מבמבם, מיישר את הכיסא העקום ופונה לחדרו לקחת מברג לתיקון הטייפ. פנינה מגבירה את קול הרדיו ויוצאת לפינת האוכל. הטייפ נשאר על השולחן. היא בוחנת

אותו, נוגעת בו, לוחצת על כפתור. נבהלת. מוציאה בכוח את התקע מהקיר... קצר חשמלי. אריה
מזדקף בחדרו. פנינה מגששת למגירה הטלפון, מוציאה נר וגפרורים. מדליקה וניגשת אל דלת
חדרו של אריה. אומרת פתאום "הלז" אריה עונה אוטומאטית "כן" ויוצא מהחדר. הולך אחרי
פנינה המאירה את הדרך.
ניגשים לארון החשמל. הוא שולח יד ומרים את המפסק. אור חוזר לדלוק. הם נתקעים זה מול זה
והנר הדולק ביניהם. רגע הם נבוכים בגלל הקרבה הפתאומית, ואז פנינה דוחפת אותו ונדחקת
לחדרה, שם היא נושפת בנר ומכבה אותו. אריה אורז את הטייפ ולוקח אותו לחדרו.
(קול נגינה באקורדיון)

ב'

אריה נכנס הביתה. פנינה בחדרה, סורגת. הוא מניח את תיק הג'ימס בונד שלו על השולחן, פותח אותו ומוציא עיתון "מעריב". מחלק את העיתון לשלושה: את מדור הספורט זורק, חלק אחד מקפל ומניח בימין השולחן, חלק אחר לוקח עם התיק לחדרו. לפני כניסתו לחדר – מזיז כסא ומשמיע קול. פנינה קמה ויוצאת מחדרה, לוקחת את החלק שעל השולחן, מזיזה כיסא ונכנסת לחדר. קוראים. אריה מקפל את החלק שלו, יוצא לפינת האוכל, מניח אותו על השולחן. מזיז כיסא, נכנס לחדרו וממתין ליד הדלת. פנינה קמה, יוצאת לפינת האוכל. מחליפה את חלק העיתון שלה בזה שעל השולחן, מזיזה כיסא ויוצאת. אריה יוצא מחדרו, נוטל את חלק העיתון שעל השולחן ונכנס לחדרו. שניהם יושבים וקוראים.
(קול נגינה משובשת באקורדיון)

ג'

פנינה בחדרה לבושה שביס, מדליקה נרות שבת בפמוטים שעל השידה, מברכת ויוצאת למטבח. מביאה מגש שעליו בקבוק יין וחלה, שומעת את הדלת נפתחת, ובורחת למטבח. אריה נכנס הביתה מבית הכנסת, אומר "שבת שלום" בשקט לעצמו, נכנס לחדרו, מתיישב ופותח ספר. פנינה יוצאת מהמטבח עם שתי צלחות אוכל. אחת שמה על השולחן ועם השנייה נכנסת לחדרה אחרי שהזיזה כסא. אריה לוקח מחדרו גביע כסף וספר, יוצא לפינת האוכל, מוזג יין לעצמו ומקדש "יום השישי, ויכלו השמיים והארץ וכו' " מסיים. פנינה בחדרה עונה "אמן" אריה אומר לעצמו "נטילת ידיים" מזיז כיסא ויוצא לשירותים. פנינה יוצאת מהר מחדרה, לוגמת מהיין, מזיזה כסא וחוזרת לחדר השינה. אריה מציץ מהשירותים, יוצא, מברך על הלחם. פנינה עונה "אמן" שקט ומוציאה פרוסת חלה שהייתה חבויה מתחת המיטה. הם מתחילים לאכול, וכלי האוכל משמיעים קול לסירוגין הנשמע כמו התקשרות במורס. אריה קורא בספרו ואוכל, הופך דף ומפסיק לרגע לאכול. פנינה ממשיכה להקיש במזלג על הצלחת בלי לאכול. אריה ממשיך. פנינה מפסיקה לאכול, ופניה מתעוותים לבכי. היא מתחילה לשיר שיר ילדים בפולנית. אריה אוכל עוד מעט, ואז שומע את השירה. הוא קם ופוסע לכיוון חדרה של פנינה. היא לוקחת את צלחת האוכל ומחזיקה אותה בחיקה. אריה הולך לאט למקומו, מתיישב ובוהה קדימה. פנינה מפסיקה לשיר. אריה סוגר בדפיקה את הספר, קם ומפנה את הכלים. אחר לוקח ספר וכובע ויוצא מהבית. פנינה מחביאה את צלחת האוכל מתחת המיטה ונושפת בנרות.

ד'

פנינה בחדרה לבושה כפולנייה כפרית. לראשה שביס אפור. על צד מיטתו של אריה פרושה טלית מפוספסת. לפני המיטה דולקים נרות בפמוטים. היא מוציאה שתי קערות, ובהן כלי כסף מים וספוגים. הטלפון מצלצל כמה צלצולים. היא מצחצחת בקפידה את כלי הכסף, ואז רוחצת את רגל ימין, מנגבת ותוקעת לתוך מגף גומי. היא מזמזמת ושרה בפולנית, סוחטת את הספוגים ומניחה למים לפכפך בקערה. אריה נכנס הביתה. בידו האחת תיקו, בידו השנייה תיק נסיעות. הוא מניח את התיק על השולחן ומוציא עיתון. מניח על השולחן. שומע את המים. מציץ לשירותים. בינתיים רחצה פנינה את הרגל השנייה, ניגבה ותקעה לתוך המגף השני. אריה עומד בפתח חדרה, מביט בנרות, בטלית ובה. הטלפון מצלצל. אריה ניגש לענות.

אריה:

"הלו. הלו. אדוני תגביר בבקשה את קולך, אין שומעים.

אני לא שומע כלום.

הלו. יוסי?! כן יוסי, לא שומעים אותך טוב...

אני בשבת בבית, תבוא?

מאיפה אשיג לך דולרים?

לאן?

ואשרת כניסה?

ויזה!

תגמור את הצבא קודם.

מה אתה אומר... כל-כך מהר?!

מאיפה תיקח כסף? (פנינה יוצאת למסדרון)

נדבר ביום שישי כשתבוא.

אז מתי?

איך בבוקר?

אני רק מבקש שלא תחנה ליד הביתה. זה לא נאה.

אז אתה בא בשבת בבוקר.

מה? היא בסדר.

לא כל-כך. היא משתבשת קצת.

להתראות יוסי. שלום"

פנינה ממלמלת "שלא יבוא", הולכת אחרי אריה, אחר כך לחדר, מוציאה מספריים, יוצאת לפינת האוכל שם היא מרימה את השפופרת, מדברת לתוכה ואז גוזרת את פתיל השפופרת וחוזרת אתה לחדרה, מתכסה בטלית שעל המיטה. (נגינה רחוקה, בסיים מקוטעים של אקורדיון)

תמונה ה'

פנינה בחדרה על המיטה.
אריה יושב על הכורסה בחדרו ומקליט:
יוסי שלום.

הרבה יותר קל להקליט כשמדברים אל מישהו מוכר.
יקר.

בתחילה אדרוש בשלומך.

אני מבין, שיעברו עוד הרבה שנים עד שניפגש, אני
לא רואה את עצמי בא לאמריקה, ואילו המיאוס שלך
מאתנו... מהמדינה, לא מאפשר לך לבוא הנה.

אל תתנתק. לפחות במחשבה – אם בגוף.

יש לך מולדת, היהדות היא המולדת שלך, אם לא
מדינת ישראל. וזה הרבה יותר מרחק.

פה אצלנו אולי יהיה שלום.

עכשיו אליי, כי אתה אולי לא תשמע את המכתב
המוקלט הזה.

פשוט, לא אשלח אותו. כך, לעצמי. כמו בשנים האחרונות.

שנות הבדידות, השכחה, הניכור, ההזנחה.

טוב לי בעבודתי. המצב הכלכלי טוב. השילומים

משולמים בעתם, ועתים, פעם בשנה, אני יוצא לבית

הבראה, עם אמבטיות מרפא ומסג'ים רפואיים.

בקרוב אקנה לי מעיל צמר אנגלי לבית. טווייד.

החורף מתקרב.

שקט בבית. שקט מאוד.

אם הטלפון לא היה מצלצל, לא היה נשמע קול.

בבוקר אני שותה כוס חלב חם וביצה מבושלת מעט

ופרוסת לחם לא טרי.

אתה זוכר, יוסי, איך היית ממתין לי מאוחר בלילה

כשלמדת לבגרות, שאחזור מהעבודה ונאכל יחד?

האולקוס שלי נרגע קצת, וזה מקל מאוד.

אני לא יודע, אם קל לי או קשה לי, ואם זה מה שזה

צריך היה להיות, כי בסך הכול, משפחה זה דבר

חשוב, וקשה לי לברר לעצמי, אם יש לי או אין לי

משפחה.

אה, נבחרתי יושב ראש אגודת בית הכנסת שלנו

שגדל מאוד והתרחב.

הרבה צעירות הצטרפו...

המנגינות השתנו, והן מלאות שמחה וקצב.

מישהו סיפר לי, ששמע אותך מנגן במועדון לילה

לישראלים בניו-יורק באקורדיון.

אתה רואה...

טוב, עכשיו נשמע את זה... (מפסיק את הטייפ ומחזיר לאחור. משמיע. קולה של פנינה בוקע
מחדרה)

פנינה:

(בחדרה יושבת על המיטה קפואה)

העיתון לא הגיע היום, יוסי, אתה יודע?

אני קוראת עיתון כל יום – והוא לא מגיע.

מה יגידו האורחים?! מה יגידו האורחים?!

באים אורחים אליי. אני שמה בושם ובאים אליי

אורחים. יש עוגיות, יש קפה, יושבים, מדברים.

אני גם מדברת אתך. לוחצת בכפתורים ומדברת אתך.

אני גם מקדשת על היין. היו גם רבניות, למה לא?

הנה תשמע - (שרה בפולנית) יפה, נכון?

בא מתווך ונתן לי הצעה למקום. שקט. אבל אין

שמש. אבל יש מקום לנר ויש גינה לפרחים.

איך הוא נכנס המנוול? מי הכניס אותו אליי?

יש לך ילדים? התחתנת? אני שואלת בתור אימא.

זונה בלה. זונה בלה מקומטת...

אתה בן שלי, אז אני אומרת לך את זה, איך היו

מסתכלים עליי...! איך היו מדברים... איזה אישה!

מסובבת את כולם על האצבע, מסדרת את כולם...

פוילע-שטיק! ככה פה ככה שם. שרק יהיה מספיק. אל

תגיד לי. אל תגיד לי לא רוצה לשמוע. לא!

אף אחד לא יכול לדעת יוסי. יוסי... רק אני... ואני...

ואני עוזבת.

אני עוזבת, יוסי. אני מדברת ולא שומעים. האנשים.

האיש הזה.

אני מדברת רק עם מי ששומע אותי וזה לא כאן.

אני עוזבת. לא רוצה כאן יותר. שתבוא לבקר את אימא, אתה שומע?

אתה יכול לצלצל אליי.

תעשה צלצול אחד. ותפסיק. ואז עוד פעם. ככה אני

אדע מי זה שאני צריכה לצאת. אבל עכשיו אני

עוזבת.

(צוחקת) ושמה אין טלפון. די.

(יוצאת מהחדר דרך הקירות המסומנים ומגיעה לחדר

של אריה) אם לא התחתנת, תיקח לך אישה כשרה.

מהרבנות.

לא טוב לשתוק כל החיים.

לא תקבל דירה – בכסף כבר השתמשנו. אני קניתי בית חדש משיש. לי. והאיש הזה קנה לו

בית כנסת.

ארורים תהיו.

(יוצאת. אריה קם ומכבה את המכשיר. סוגר את האור בחדרו ויוצא אל חדר השינה. מכבה את

הנרות הדולקים, לוקח את בקבוק היין והכוס ויוצא לפינת האוכל. מביט ימינה ושמאלה. אומר

"פנינה" "יוסי" מוזג יין לכוס ומקדש כשקולו הולך וגובר...)

"זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, ויום השביעי, שבת

לאדוניי אלוהיך. לא תעשה כל מלאכה. אתה ובנך וביתך, עבדך ואמתך ובהמתך. וגרך אשר

בשעריך. כי ששת ימים, עשה אדוניי, את השמים ואת הארץ. את הים ואת כל אשר בם, וינח

ביום השביעי. על כן בירך אדוניי את יום השבת ויקדשהו, סברי מרנן ורבנתי..."

(מפסיק. שופך את היין לאט מהכוס על השולחן. אור יורד לאט)

